

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

МАГІСТР

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: “Формування механізму бюджетування у зовнішньоекономічній діяльності підприємства”

Виконала: студентка 2 року навчання,
групи 8.06.07.12.01,
спеціальності 8.03050301 “Міжнародна економіка”

Черниш Л.О.

Керівник: к.е.н., доцент Вовк В.В.

Рецензент: к.е.н., доцент Дуна Н.

Харків – 2014 рік

РЕФЕРАТ

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що сьогодні в умовах нестабільної економічної ситуації у будь-якого підприємства гостро постає потреба контролювати власні доходи та витрати, рух грошових коштів, розрахунковий баланс тощо. Подальші зволікання менеджерів у цій галузі загрожують значними проблемами, такими як неплатежі та поганий фінансовий стан підприємств. Це робить їх непривабливими для інвесторів і ще більше підриває основу подальшого розвитку. Дедалі серйознішою є небезпека відставання українського менеджменту від менеджменту провідних країн світу, що наочно проявляється й у сфері управління фінансами. Саме з такою метою керівництво підприємств впроваджує бюджетування.

Основними проблемами розробки та використання бюджетів на підприємствах є: недостатній рівень інформаційного забезпечення, дублювання обов'язків між центрами відповідальності, наявність конфліктів, які виникають через розподіл ресурсів між різними підрозділами, відсутність сучасного технічного та програмного забезпечення, недостатній рівень кваліфікації розробників бюджету. Ці проблеми виникають у разі започаткування на підприємстві системи бюджетування і показують недоліки механізму управління на підприємстві.

Сьогодні бюджетування як управлінська технологія дає змогу знайти критерій для оптимального розподілу бюджетних коштів між варіантами їх застосування. Бюджетування є однією із найпрогресивніших інтегрованих управлінських технологій, яка сприяє забезпеченню раціонального управління фінансовими результатами, рухом грошових коштів, активами та пасивами, удосконаленню інформаційної системи підприємства, організаційних зв'язків за вертикаллю та горизонталлю, аналізу, контролю та регулюванню діяльності підприємства. Система бюджетування ґрунтується на формуванні бюджетів діяльності підприємства з урахуванням його стратегічних цілей та поточних завдань, а також на контролі та аналізі виконання цих бюджетів.

У провідних країнах світу використання бюджетування, як методу фінансового планування, свідчить про високий рівень розвитку управління на підприємствах, відповідність їхніх систем менеджменту сучасним вимогам та умовам функціонування. Зарубіжні корпорації, підприємства активно використовують ці системи у своїй діяльності. Процес бюджетування

ґрунтується на загальній концепції розвитку підприємства, детальніше розробляє економічний і фінансовий аспект стратегії і являє собою єдину систему взаємопов'язаних технічних, організаційних і економічних змін на визначений період часу.

Повноцінне бюджетування на наших підприємствах поки що рідкість. Хоча більшість фінансових проблем наших підприємств виникає саме від недостатнього вміння управляти фінансами. Часто неплатежі – це наслідок відсутності в керівників чіткої інформації і належного контролю за рухом фінансових потоків. Досвід показує, що через відсутність точної і систематичної інформації про фінанси українські підприємства втрачають близько п'ятої частини своїх доходів. Сьогодні бюджетування на вітчизняних підприємствах в кращому випадку використовується для контролю окремих показників, наприклад, обсягів дебіторської і кредиторської заборгованості, або для того, щоб встановити рівень витрат в окремих структурних підрозділах, але зовсім не для того, аби управляти активами компанії, капіталізацією чи надійно визначати інвестиційну привабливість окремих напрямків господарської діяльності. Тобто, значення бюджетування на вітчизняних підприємствах недооцінюється.

Вагомий внесок у розроблення теоретичних положень та методичних підходів системи бюджетування зробили вчені: Р. В. Віл, Е. Дж. Долан, М. А. Поукок, Е. Рід, Дж. Сінкі Ф. У. Тейлор, У. Тімоті, Д. Хан, Р. Хілтон, Дж. Хоуп, Р. Фрезер. На особливу увагу заслуговують дослідження проф. О. Є. Кузьміна, канд. екон. наук О. Г. Мельник та Н.О.Шпака, які провели соціологічне опитування, щоб виділити основні проблеми та шляхи розроблення та впровадження систем бюджетування. Також бюджетування досліджували такі вітчизняні вчені, як В. П. Савчук, Т. К. Бень, М. Д. Білик, Т. П. Карпова, В. Е. Хруцький, Т. В. Сизова та В. В. Гамаюнов. Питання організації системи бюджетування зовнішньоекономічної діяльності у своїй праці “Основи бюджетування зовнішньоекономічної діяльності” детально розглянули О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, Л. С. Ноджак, Н. Я. Петришин та Ю. Л. Логвиненко.

Метою роботи є розробка технології впровадження бюджетування на підприємстві в умовах ведення зовнішньоекономічної діяльності. Реалізація мети обумовила необхідність вирішення таких задач:

- розглянути основні принципи та методи бюджетування;
- дослідити механізм управління системою бюджетування;
- визначити технологію бюджетування;

виконати аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства;

розробити план впровадження бюджетування на підприємстві ТОВ “Кондитерська фабрика “Солодкий світ”;

визначити фінансову та бюджетну структуру підприємства.

Об'єктом дослідження є процес формування механізму бюджетування у зовнішньоекономічній діяльності ТОВ “Кондитерська фабрика “Солодкий світ”.

Предмет дослідження — теоретичні положення, методичні підходи та інструментарій формування механізму бюджетування в умовах зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Для вирішення поставлених задач у дипломній роботі використані такі методи дослідження: теоретичного узагальнення, системного аналізу, статистичного аналізу — для аналізу показників фінансово-господарської діяльності підприємства, контекстного аналізу — для обґрунтування доцільності запровадження бюджетування на підприємстві, графічний метод.